

NÁROD SOBĚ
PASIVNÍ A PRAKTICKÉ
STABILIZOVÁNÍ 1851-1884
SŇATKY Z ROZUMU
PRAHA A ČESKÝ JAZYK

E-book o tom, jak se tenkrát žilo?

9. LEDNA 2023

JANA MAŠKOVÁ, ASTROLOŽKA

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz

Kniha „Sňatky z rozumu“ – Vladimír Neff

V knize „Sňatky z rozumu“ se píše také o tom, jaký byl život v polovině 19.století v Praze i jak to bylo s českým jazykem. Začneme tedy v roce 1852. Jaká byla tehdy situace v české zemi?

Rok 1852

SZR-str.9/ Trvalému pocitu křivdy nepřivykne nikdo, ani národ, ani město, ani člověk jednotlivý. Nepřivykne, nesmíří se, pouze oslábne ve svém hněvu, zmaličtí a zkyne, zmlkne a zesmutní, přihrbí se a zmarní.

Praha poloviny 19.století – město provinční a pokořené

SZR-str.9/ Malé a zkyslé, přihrbené a smutné, zamklé a zmarnělé bylo město Praha v době mládí našich praotců. Město české, ale ovládané německým erárem, korunované královským hradem, v němž sídlili už jen králové sesazení, sevřené hradbami, proti nimž nikdo neútočil, prolezlé špicly, již neměli koho špiclovat, protože nikdo si už netroufal mluvit, jak cítil, město vyvržené z proudu dějin, ostalé v snovém, nesmyslném středověku: taková byla Praha padesátých let devatenáctého věku, jimiž zahajujeme své dlouhé vyprávění, město provinční, pokořené, propadlé do bezvýznamnosti, město ukřivdělé...

Za městskými hradbami

SZR-str.9/ Za městskými hradbami pusto. Tam, kde o málo let později měla vzniknout předměstí Žižkov a Vinohrady, byla jen prašná pole a pastviska hubených koz; pouze Smíchov a Karlín, osady průmyslové, připomínaly svými továrními komíny a smutnými shluky plesnivých baráků uprostřed zpuštělin, že i v Praze už nastala doba páry, strojní bídy a otročiny.

Nástup nového věku

SZR-str.9-10/ O nástupu nového věku svědčilo též, abychom nekřivdili, Státní nádraží pod Žižkovým vrchem, vklíněné tak nešťastně mezi domy a městské hradby, že bylo nutno je překlenout kamenným mostem, aby nerušilo frekvenci. Bylo tak těsné, že strojvůdci při posunování mnohdy vyrazili vagonem dřevěná vrata ve zdi, jíž bylo obeháno, a vjeli mezi drožkáře a fiakristy, hlídkující před vchodem.

Praha a Ferdinand Dobrotivý

SZR-str.9-10/ Město provinční duchem, ale královské siluetou paláců a věží, katedrál a hradu. Tam žil v třicátých letech se svým dvorem francouzský exkrál Karel Desátý, smetený z trůnu červencovou revolucí pařížskou; a teď, v letech padesátých, trávil tam poslední léta svého života zdětinštělý excísař rakouský Ferdinand zvaný Dobrotivý, který se za revoluce roku osmačtyřicátého zřekl panování ve prospěch svého synovce Františka Josefa a také se uchýlil do pražského závětří a ticha...

Vyprávělo se...

SZR-str.11/ Vyprávělo se o něm, že si hraje s olověnými vojáčky a že ve své rezidenci má houpacího dřevěného koně...

Ferdinand zvaný Dobrotivý - Císař rakouský a král český

SZR-str.11/ Býval nejen císařem rakouským, ale i posledním korunovaným králem Čech; proto když se občas projížděl po pražských ulicích ve svém omšelém kočáře, lidé demonstrativně oslavovali tuto

E-book „NÁROD SOBĚ a pasivní, praktické STABILIZOVÁNÍ–1851-1884-Sňatky z rozumu-Praha a český jazyk“

E-book k projektu **MAPA ŽIVOTA a NÁROD SOBĚ**. Zpracovala: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

truchlivou karikaturu vladaře, a on děkoval, dojat k slzám. Když jednou vystoupil z vozu, kterýsi nadšenec před ním rozprostřel svůj plášť, aby po něm prošel svou královskou nohou. Polekán, domníváje se, že to je pokus o atentát, slaboduchý stařec se znovu uchýlil do kočáru a odjel..., aby se na ulicích už nikdy neukázal.

Německá šlechta

SZR-str.11/ V tichých palácích na Malé Straně ... žila hrstka německé šlechty, uzavřené v pyšném, nepřístupném kruhu, maličký, pohrdavě vznešený to svět, nadobro oddělený od světa drobných domácích měšťanů. Soukromí těchto cizinců, do něhož ostatně nikdo se nesnažil vniknout, chránili velební, vážní portýři ...

Školy, ouřady i tisk...

SZR-str.12/ Školy německé, ouřady německé, německé noviny a časopisy, divadla a knihy, veřejné nápisy a vyhlášky. To samo o sobě by nebylo nic špatného, nebýt toho, že jádro obyvatelstva bylo a zůstalo české původem i jazykovým povědomím, a že proto všechno, co mělo být jednoznačným nástrojem vzdělávání a informace, bylo nadto i nástrojem znásilňování a pokořování. Četníci v plné zbroji odcházeli do škol, aby dozírali, nevyučuje-li se tam po česku. Každý, komu záleželo na přízni vlády a ouřadů, vedl si po německu. Nicméně maminky stále i nadále žvatlaly po česku se svými batolátky, dávaly jim papu a chodily s nimi pá, dělaly s nimi berany berany duc, foukaly jim na bebíčka rozesmávaly je lištičkou, jež vařila kašičku: a co naplat, řeč, již člověk mluví nejlépe a nejraději, je řeč, již matka k němu hovořila, když ho hýčkala a krmila a ukládala k spánku. Snažily-li se rakouské vládní úřady proměnit tu nesmírnou směsici národů, z nichž se skládala padesátimilionová rakouská říše, v národ jazykově jednotný, bojovaly, v podstatě uváženo, proti tomu sladkému tlachání u dětských kolébek a postýlek; ať vídeňská vláda dělala, co dělala, ať zuřila, ať pracovala sebetvrději k splnění svých sjednocovacích cílů, maminky v Krakově hrály po polsku ... se svými robátky, po maďarsku v Budapešti, po slovensku pod Tatrami, po italsku v Lombardii a v Benátkách, po rumunsku v Sedmihradsku, po charvátsku v Záhřebě, po slovinsku v Lublani, po česku v Praze. Jen maminky německé měly to štěstí, že mohly se svými robátky promlouvat v řeči povolené, úřední.

Čeština

SZR-str.12-13/ A že ze sladkého tlachání kolébek a hracích koutů, z toho jazyka v podstatě prastarého, vyrůstá žargon dětských tlup, nářečí dvorků a zahrad, ulic a šancí, a že kluci jsou otcové otců a děvčata matky matek, nevymírala řeč domácího lidu, bez ustání se obnovovala a sama sebou se omlazovala, nevykořenitelná, nezahubitelná. Vypuzena ze škol, z vědy a umění, nežádoucí řeč se stala předmětem světového názoru, neboť hlásit se k národu potlačovanému a mluvit nahlas jeho jazykem znamenalo vzdorovat násilí silnějších a přiznávat se k smýšlení těch, již bojují proti každé despotii, ať politické, ať náboženské. Vytlačena také z mocenských kruhů společenských, stavši se mateřštinou chudých a nespokojených, řeč utiskovaných národů rakouské říše nabyla charakteru výrazně a revolučně lidového.

Použitá literatura:

Kniha „Sňatky z rozumu“ – Vladimír Neff – kód SZR-číslo stránky/

E-book „NÁROD SOBĚ a pasivní, praktické STABILIZOVÁNÍ–1851-1884-Sňatky z rozumu-Praha a český jazyk“

E-book k projektu MAPA ŽIVOTA a NÁROD SOBĚ. Zpracovala: Jana Mašková, astroložka

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz